

การศึกษาเชิงสำรวจโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เพื่อศึกษาความรู้และการใช้เคมีภัณฑ์รวมทั้งลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม ของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งในจังหวัดสงขลา 9 อำเภอ (อำเภอเมือง อำเภอหาดใหญ่ อำเภอรัตนภูมิ อำเภอสิงหนคร อำเภอระโนด อำเภอกระแสสินธุ์ อำเภอเทพา อำเภอจะนะ และอำเภอควนเนียง) เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชายร้อยละ 73.8 เพศหญิงร้อยละ 25.8 มีการเลี้ยงกุ้งเฉลี่ย 2.3 ไร่/ปี โดยมีขนาดบ่อเลี้ยงเฉลี่ย 2.9 ไร่/บ่อ และให้ผลผลิตเฉลี่ย 2.2 ตัน/บ่อ คิดเป็นรายได้เฉลี่ยโดยไม่หักค่าใช้จ่ายประมาณ 502, 731 บาท/รุ่น รายจ่ายที่มากที่สุดคือค่าอาหารกุ้ง รองลงไปที่ค่าลูกพันธุ์กุ้ง และค่าน้ำมัน ส่วนค่าใช้จ่ายสำหรับเคมีภัณฑ์คิดเป็นร้อยละ 11.1 ของรายจ่ายทั้งหมด อย่างไรก็ตามพบว่าร้อยละ 93.8 ของเกษตรกรมีการใช้เคมีภัณฑ์ในการเลี้ยงกุ้ง แหล่งความรู้ที่สำคัญเกี่ยวกับการใช้เคมีภัณฑ์ของเกษตรกรคือร้านค้าและเพื่อนบ้าน คิดเป็นร้อยละ 65.5 และร้อยละ 64.4 ตามลำดับ รองลงมาเป็นหนังสือ คู่มือ และวารสาร คิดเป็นร้อยละ 42.2 และร้อยละ 37.5 การใช้เคมีภัณฑ์ในการจัดการบ่อเลี้ยงมี 3 ระยะ คือ ก่อนการเลี้ยง ระหว่างการเลี้ยงซึ่งรวมถึงการป้องกันและรักษาโรกระหว่างการเลี้ยง และการจัดการหลังการเลี้ยง วัสดุปูนเป็นเคมีภัณฑ์ที่มีการใช้มากในการเตรียมบ่อก่อนการเลี้ยง รองลงมาคือคลอรีนและไอโอดีน ในระหว่างการเลี้ยงจะยังคงใช้วัสดุปูนอยู่มาก รองลงมาคือ ฟอรัมาลินและไอโอดีน เกษตรกรจะใช้เคมีภัณฑ์จำพวกวิตามินและยาต้านจุลชีพเพื่อป้องกันและรักษาโรกระหว่างการเลี้ยง รองลงมาจะเป็นการใช้ไอโอดีนและบีเคซี ส่วนการจัดการบ่อหลังการเลี้ยงจะมีการใช้เคมีภัณฑ์ชนิดเดียวกับการเตรียมบ่อ เกษตรกรที่มีความรู้เกี่ยวกับเคมีภัณฑ์ในระดับดีมีร้อยละ 68.4 ความรู้ที่เกษตรกรมีมากที่สุดคือความรู้เกี่ยวกับวัสดุปูน คิดเป็นร้อยละ 98.9 รองลงไปที่ คลอรีนร้อยละ 94.9 ยาต้านจุลชีพร้อยละ 94.2 ฟอรัมาลินร้อยละ 90.5 และ ไอโอดีนร้อยละ 89.8 ลักษณะพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรบางประการ คือ ระดับการศึกษา จำนวนที่ดิน และจำนวนแรงงานจะมีความสัมพันธ์ทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญยิ่งกับความรู้อันเกี่ยวกับเคมีภัณฑ์

Knowledge of shrimp farmers in Songkhla province was investigated using the structured interview questionnaires. Nine districts (Muang, Hatyai, Rattaphum, Singha Nakhon, Ranot, Krasae Sin, Tepa, Chana, and Kuan Niang) were covered in this study. Majority of target farmers was male (73.8 %). Average size of shrimp grow-out ponds was 2.9 Rai, with average yield about 2.2 MT/pond and total revenue about 502,731 bath per crop. Farmers could raise 2.3 crops a year, in average. Major cost in shrimp culture came from shrimp feed, post larvae, and fuel, respectively. The cost of chemicals used during cultivating period contributed only 11.1 % of the total cost, however, up to 93.8 % of shrimp farmers applied chemicals in their ponds. The important sources of information and knowledge about chemical usage were chemical store (65.5 %), neighbor (64.4 %), booklet and user guide (42.2 %), and periodicals (37.5 %). Chemicals were applied in 3 stages of grow-out cycle: before stocking, after stocking including disease prevention, and after harvest. Lime was the frequently used chemical, both before and after stocking. Chlorine was only used prior to the stocking time due to side effect on seed survival rate. During grow-out period, formalin and iodine were preferred, as well as vitamin and antibiotics in order to prevent diseases. After harvest practices and chemical uses were also similar to the pond preparation process. About 68.4 % of farmers in the target group were well-trained in chemical uses. Chemicals of widely known were lime (98.9 %), chlorine (94.9 %), antibiotics (94.2 %), formalin (90.5 %), and iodine (89.8 %). The statistical test indicated the highly significant relationship among socioeconomic aspects e.g., level of education, size and number of farmland, amount of labor and knowledge.